

Chayenne Wiskerke

Van: Adriaan Rijk <adriaan.rijk@rijk.eu>
Verzonden: zaterdag 3 oktober 2020 16:01
Aan: Chayenne Wiskerke
Onderwerp: FW: definitief verslag overleg 15 09
Bijlagen: defintief verslag na 2e wijzigingen Verbree.docx

Van: [REDACTED]@zeeland.nl>
Verzonden: maandag 28 september 2020 17:08
Aan: Ton Verbree <tonverbree@gmail.com>
CC: jwk@wiskerke-onions.nl; Adriaan Rijk <adriaan.rijk@rijk.eu>
Onderwerp: definitief verslag overleg 15 09

Geachte heer Verbree,

Dank voor uw reactie. In de bijlage vindt u het verslag, dat ik aan GS ga voorstellen om te verspreiden onder PS. Onderstaand heb ik in rood opnieuw een beknopte verantwoording in rood opgenomen.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

From: ton verbree <tonverbree@gmail.com>
Sent: Monday, September 28, 2020 2:45:44 PM
To: [REDACTED]
Cc: Jaap Wiskerke <jwk@wiskerke-onions.nl>; Adriaan Rijk <adriaan.rijk@rijk.eu>
Subject: Re: definitief verslag overleg 15 09

Beste meneer [REDACTED]

onderstaand onze opmerkingen. Wij begrijpen dat U zich aan Uw notities houdt, maar wij hebben ons geheugen.

Even Uw verslag volgend, het volgende:

4e alinea De heer Wiskerke heeft .....

Wij hechten aan onze toevoeging "Sterker nog.....Waarop door de heer Wiskerke positief is gereageerd" in de verantwoording is opgenomen dat dezelfde materie dan twee maal wordt benoemd. Kennelijk van belang, dus in hoofdlijn voorgestelde redactie gebruikt onder verwijding eerdere tekst. Kanttekening: Gelet op reactie Van der Maas, die een andere beleving heeft, is dit benoemd als de beleving van de heer Wiskerke.

6e alinea De heer van der Maas vult aan....

U hebt daaraan toegevoegd "... van bij voorbeeld de omvang die de heer Rijk noemde". Deze toevoeging graag schrappen, akkoord.

Verder hebben wij voorgesteld toe te voegen "Het valt de heer Rijk.....Het is bekend dat de provincie daar is geweest"

Wij hechten aan deze toevoeging. Wat ons betreft mag U de naam van Kotra wijzigen in "een transportbedrijf"; akkoord.

7e alinea Uit de vervolgdiscussie.....

Wij hechten er aan dat de door ons voorgestelde wijzigingen worden overgenomen. De familie van der Wouw is geen zakelijke relatie van de heer Wiskerke. De naam van der Wouw, mag u wat ons betreft wijzigen in " een landbouwbedrijf gelegen in de nabijheid van tracé rood." Bedragen niet overgenomen vanwege geen enkele relevantie voor onderwerp van gesprek. Verder conform suggestie.

10e alinea De heer Verbree meent niet.....

Wij hechten er aan dat de door ons voorgestelde wijzigingen worden overgenomen.

De suggestie is niet in overeenstemming met wat er op dit punt is gezegd, zoals onderbouwd uit mijn aantekeningen Niet overgenomen.

Tot zover onze opmerkingen.

Graag zien wij het door U gecorrigeerde verslag nog, voordat U het verspreidt.

Met vriendelijke groeten,

Ton Verbree

Op 28 sep. 2020, om 13:09 heeft [REDACTED]@zeeland.nl> het volgende geschreven:

Geachte heer Verbree,

Uw reacties op het concept-verslag zijn voor verreweg het grootste gedeelte overgenomen, zoals verantwoord in de bijlage die ik u zaterdag stuurde.

In de bijeenkomst op 15 september is afgesproken dat er een verslag wordt opgesteld. Met het oog daarop verzoek ik u (per ommekeer) aan te geven waarom u op welke punten niet kunt instemmen met de (verantwoording van de) verwerking van uw reactie, om eventueel het verslag daarop alsnog aan te passen. Het is immers wenselijk dat een geaccordeerd verslag zo spoedig mogelijk aan PS wordt verzonden.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Provincie Zeeland

Van: Ton Verbree <tonverbree@gmail.com>

Verzonden: maandag 28 september 2020 10:34

Aan: [REDACTED]@zeeland.nl>

CC: jwk@wiskerke-onions.nl; adriaan.rijk@rijk.eu; Polman J.M.M. (Han) <jmm.polman@zeeland.nl>;

Bat de J. (Jo-Annes) <j.de.bat@zeeland.nl>; Maas vd A.J. (Harry) <aj.vd.maas@zeeland.nl>; Smit

A.W. (Ab) <aw.smit@zeeland.nl>

Onderwerp: Re: definitief verslag overleg 15 09

Beste meneer [REDACTED]

Ik kan U ook namens Wiskerke en Rijk meedelen dat wij ons onvoldoende herkennen in het verslag.

Maar wat ons betreft laten we het hierbij.

Groeten,

Ton Verbree

Op 28 sep. 2020 om 09:23 heeft [REDACTED] <[REDACTED]@zeeland.nl> het volgende geschreven:

Geachte heren Verbree, Rijk en Wiskerke,

Gelet op het debat van vanavond wil GS het verslag, zoals ik u dat zaterdag heb gestuurd, als definitief vastgesteld verslag delen met PS. Wanneer u daar bezwaar tegen heeft, verzoek ik u mij dat voor 12.00 uur te laten weten.

Met vriendelijke groet,
hoogachtend,

[REDACTED]
Provincie Zeeland

Van: [REDACTED]

Verzonden: zaterdag 26 september 2020 17:06

Aan: tonverbree@gmail.com; jwk@wiskerke-onions.nl; adriaan.rijk@rijk.eu; Polman J.M.M. (Han) <jmm.polman@zeeland.nl>; Bat de J. (Jo-Annes) <j.de.bat@zeeland.nl>; Maas vd A.J. (Harry) <aj.vd.maas@zeeland.nl>

Onderwerp: definitief verslag overleg 15 09

Geachte heren Verbree, Rijk en Wiskerke, geachte collegeleden,

Naar aanleiding van het concept-verslag heb ik alleen via de heer Verbree suggesties voor aanpassingen ontvangen. Waar mogelijk heb ik die, soms redactioneel aangepast, verwerkt. Zie de bijgevoegde verantwoording voor een beschrijving/onderbouwing van de verwerkingswijze.

Het definitieve verslag heb ik tevens bijgevoegd.

Hoogachtend,

[REDACTED]
Provincie Zeeland

Verslag gesprek GS Zeeland en Overleggroep Kruiningen/Yerseke e.o., Middelburg, 15-09-2020

Namens Overleggroep Kruiningen/Yerseke e.o.: de heren Verbree, Rijk en Wiskerke

Namens GS: CvdK Polman (voorzitter), gedeputeerden Van der Maas en De Bat

Verslag: ██████████ (provincie Zeeland)

De heer Polman opent het gesprek door aan te geven dat het goed is dat deze afspraak uiteindelijk doorgang kon vinden. De achtergrond is dat het college signalen bereikt hebben vanuit verschillende statenfracties, naar aanleiding van een bezoekenroute vanuit de OVR. Bij die signalen zijn termen gevallen als "onbehoorlijk bestuur" en "bestuurlijke integriteit".

Hij geeft aan dat dit het college raakt: dergelijke signalen kan GS niet zonder meer laten passeren. Er is kennelijk iets aan de hand. De goede wijze van met elkaar omgaan is om dan, in hoor en wederhoor, zaken in een direct gesprek toe te lichten en uit te spreken. Daarom heeft hij de OVR voor dit gesprek uitgenodigd. Wat hem betreft gaat dit gesprek niet over de inhoud: die heeft zijn eigen proces. Het gaat om de vraag hoe we met elkaar omgaan, ook met het oog op de toekomst.

De heer Verbree geeft aan dat de delegatie niet alleen de OVR vertegenwoordigt, maar ook spreekt namens bewoners Zanddijk en Kaasgat en de dorpsraad Kruiningen.

Er is sprake van grote ergernis. Er is overigens maar bij één fractie gesproken over onbehoorlijk bestuur. Die uitspraak is gedaan nadat GS bij verschillende gelegenheden tot drie maal toe mondeling en schriftelijk heeft aangegeven dat de ondernemers geen concreet aanbod hebben gedaan.

In juni van dit jaar is met de heer Van der Maas gesproken, waarin ook een bijdrage van het bedrijfsleven aan de orde kwam.

De heer Verbree is ambtelijk benaderd met de vraag om een concrete bijdrage, t.w. 2/3 van € 18 miljoen of 2/3 van € 22 milj, al naar gelang de variant groen of rood. Hoewel hijzelf principieel van mening is dat het bedrijfsleven niet hoort bij te dragen aan algemene infrastructurele voorzieningen, heeft hij de optie van een bijdrage wel besproken, gemerkt dat er bij het bedrijfsleven bereidheid is om substantieel bij te dragen en verzocht om bestuurlijk overleg om de voorwaarden te bespreken waaronder fondsen bijeen gebracht kunnen worden; daar is niet bestuurlijk op gereageerd. In zijn beleving heeft hij een vraag gesteld aan GS en geen antwoord gekregen.

De heer De Bat geeft aan dat hij, op verzoek van de heer Wiskerke, in december 2019 heeft toegelicht wat GS besloten had en waarom. In zijn beleving was dat het informeel informeren van een goede en vertrouwde bekende, over besluiten die inmiddels genomen waren. Hij betreurt dat dit door hem toelichtend bedoelde gesprek nu terugkomt als formeel gesprek waarin over concrete aanbiddingen gesproken is.

De heer Wiskerke heeft (evenals de heer Rijk, die ook aanwezig was) de herinnering dat er in dat gesprek overeenstemming was over variant rood als enige duurzame tracé, waar hij ter plekke een eerste financiële aanbod voor gedaan heeft. Ook in het gesprek met de heer Van der Maas (van juni) is gesproken over bijdragen vanuit ondernemers. Meer nauwkeurig: in dat gesprek werd in zijn beleving door de heer Van der Maas zelf een voorzet gedaan om de 18 miljoen verschil door 3 te delen, waarvan 6 miljoen voor rekening van de ondernemers zou komen, waarop door de heer Wiskerke positief is gereageerd. Een verwijt dat de ondernemers niet bereid waren mee te betalen acht hij daarom onterecht. In zijn beleving is hij echter in beide gesprekken niet serieus genomen.

De heer Polman constateert dat de opstelling van de gedeputeerden kennelijk anders is ervaren dan die bedoeld waren.

De heer Van der Maas vult aan dat het gesprek in juni met de aanwonenden van de Zanddijk, waar hij op zich goede herinneringen aan heeft, eveneens terugblikkend van aard was: via welke overwegingen is GS uiteindelijk gekomen tot de keuze voor roze-zwart. Een poldertracé (groen, als toenmalige voorkeur van GS) bleek niet haalbaar omdat het Rijk geen belangen zag die een bijdrage rechtvaardigden. De signalen die hij in de aanloop naar de besluiten (vanaf 2017/2018) vanuit de OVR heeft gehoord waren overwegend van de strekking dat de OVR niet bereid was mee te betalen. Ook het spreken over financiën was in retrospectief: dat ging er over dat het hem verbaasde dat niet voorafgaande aan de besluitvorming door GS – die toen al gepasseerd was - een voorstel was gedaan vanuit het bedrijfsleven. Hij constateert ook een verschil in begrippen: voor hem wordt een “aanbod” uitgedrukt in euro's, en niet in een principebereidheid tot het voeren van een gesprek daarover.

Het valt **de heer Rijk** op dat de heer van der Maas stelt dat hij bij de bedrijven is langs geweest, en daar medefinanciering aan de orde heeft gesteld, maar dat niemand positief reageerde. Hij vraagt zich af welke bedrijven dan. Hij heeft goede contacten met de grote bedrijven, zowel op de Olzende-polder als op de Nishoek. Hij komt niet verder dan één specifiek bedrijf. Het is bekend dat de provincie daar is geweest.

Uit de vervolgdiscussie (met name over hoe en met wie gesproken is in de jaren voorafgaande aan de besluitvorming, waar de beelden van de heren Van der Maas en Rijk uiteenlopen) blijkt dat **de heren Verbree, Rijk en Wiskerke** alle drie de beleving hebben dat er door GS een blokkade op de variant rood is gelegd, terwijl er geen discussie is dat de rode variant inhoudelijk de beste zou zijn, waar de provincie via de aanleg van een rotonde zelfs op geanticipeerd heeft.

De heer Verbree geeft, naar aanleiding van een opmerking van **de heer De Bat** over de inzet van een advocaat, aan dat er geruchten de ronde deden dat er persoonlijke belangen uit de kring van de familie van gedeputeerde De Bat mee zouden hebben gespeeld bij die besluitvorming door GS. Wegens de aanhoudende geruchten heeft dat uiteindelijk geleid tot een brief via een advocaat namens de familie Wiskerke, waarin overigens geen namen zijn genoemd. **De heer Wiskerke** betreft daar een inschatting van de situatie van een landbouwbedrijf in de nabijheid van tracé rood bij.

De heer De Bat antwoordt dat hij nu weer in zijn persoonlijke integriteit wordt aangetast, net als bij de brief van de advocaat, die - ook zonder namen te noemen - alleen op hem betrekking kon hebben. Hij is daar zeer door geraakt, omdat hij zich hier niet tegen kan verdedigen en zeker de heer Verbree moet weten hoe het op **deze** wijze voeden van onware geruchten de positie van bestuurders aantast. Hij heeft deze familierelatie in GS zeer duidelijk gemaakt, en die heeft geen enkele rol in de besluitvorming gespeeld. Bovendien, vult **de heer Van der Maas** aan, is hij, en niet de heer De Bat portefeuillehouder voor dit project.

De heer Polman geeft aan dat binnen GS en PS integriteit hoog in het vaandel staat, en dat zo nodig statenleden of GS-leden zich onthouden van deelname aan de besluitvorming indien van belangverstrengeling sprake zou kunnen zijn. Hij verwondert zich erover dat naarmate betrokkenen aan tafel elkaar beter kennen, er minder sprake lijkt te zijn van overleg en meer van veronderstellingen, zonder dat hoor en wederhoor wordt toegepast. Hij vraagt waarom men voor de indirecte route via advocaten en politieke fracties heeft gekozen in plaats van het rechtstreekse gesprek.

De heer Verbree meent niet dat hij integriteit ter discussie heeft gesteld, maar heeft willen oproepen om creatief te zijn, en om niet het argument te hanteren dat het bedrijfsleven geen concreet financieel voorstel heeft gedaan. Men voelde (en voelt) zich niet gehoord en serieus genomen. Daarom heeft men voor deze routes gekozen om te zien of die wel effect zouden sorteren, om zo rood op de agenda te krijgen.

De heer Polman vat samen dat er veel gezegd is óver, in plaats van tegen elkaar, wat niet bevorderlijk is. Het college heeft behoefte om in het openbaar te reageren op aantijgingen. Vanuit die optiek is het goed dat dit gesprek heeft plaatsgevonden. Een leerpunt voor GS is in ieder geval dat wanneer er dergelijke grote belangen spelen, er geen informele gesprekken mogelijk zijn, en dus altijd meer personen vanuit de provincie aanwezig zullen moeten zijn.

Hij geeft de delegatie van de Overleggroep in overweging om, wanneer het gevoel van andere belangen bestaat, daarover direct en open te zijn, en het gesprek aan te gaan. Er zijn andere manieren dan het spelen van de integriteitskaart. Zeker omdat men elkaar toch weer in andere settingen tegen zal komen.

Afgesproken wordt dat een kort verslag van het overleg aan alle aanwezigen wordt voorgelegd.